

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปี 2551 นี้ นับเป็นอีกปีหนึ่งที่โลกต้องเผชิญกับวิกฤติหลายประการ โดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) ได้ปรับอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกจากปีก่อนที่ร้อยละ 3.7 เป็นร้อยละ 2.2 ในปีนี้ โดยจะเห็นได้ชัดถึงการที่ IMF และธนาคารกลางแห่งสหรัฐอเมริกาได้จัดอันดับกับการเติบโตของสหรัฐติดลบ 0.7 และมีแนวโน้มว่าอาจจะต้องปรับตัวเลขการขยายตัวอีกรอบ

ในส่วนของความเชื่อมั่นทางด้านการบริโภคนั้น จะเห็นว่าทั้งโลกต่างอยู่ในภาวะที่ถดถอย จากการสำรวจพบว่า ประเทศไทยมีภาวะความเชื่อมั่นถดถอยสูงสุด ตามด้วยไต้หวันและอิตาลีตามลำดับ อย่างไรก็ตาม จะเห็นว่าประเทศในกลุ่มเอเชียแปซิฟิก ก็ยังมีความเชื่อมั่นการบริโภคสูงกว่าทวีปอื่น ได้แก่ อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย สิงคโปร์ ฮองกง เวียดนาม และนิวซีแลนด์

หากมองที่ประเทศไทยจะพบว่า สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง(สศค.) ได้ประมาณการขยายตัวเศรษฐกิจในปี 2551 อยู่ที่ ร้อยละ 4.9 ต่อปี มาอยู่ที่ร้อยละ 3 ต่อปี และลดลงจากการประมาณการครั้งก่อน ณ.เดือนกันยายน 2551 ที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 5.1 ต่อปี ท่ามกลางปัจจัยที่ประเทศไทยต้องเผชิญผลกระทบจากเศรษฐกิจโลกและการปิดสนามบิน รวมถึงการชะลอตัวของภาคส่งออกกว่าร้อยละ 70 ของ GDP

จากรายงานภาวะและแนวโน้มสินเชื่อของสถาบันการเงิน สาขนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย ในไตรมาสที่ 3 ปี 2551 และไตรมาสที่ 4 ปี 2551(ที่วิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน สาขนโยบายการเงิน: พฤษภาคม 2551) พบว่ามาตรฐานการให้สินเชื่อโดยรวมของธนาคารพาณิชย์มีความเข้มงวดขึ้นมากเนื่องจากความกังวลด้านคุณภาพสินเชื่อ ในขณะที่เดียวกันคาดว่าความต้องการสินเชื่อภาคธุรกิจจะทรงตัว ขณะที่ความต้องการสินเชื่อภาคครัวเรือนประเภทสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยหดตัวและประเภทสินเชื่อบัตรเครดิตเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

สำหรับภาวะเศรษฐกิจการเงินภาคเหนือเดือนพฤศจิกายน 2551 ชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่อง จากเดือนก่อน โดยเป็นผลจากการผลิตภาคอุตสาหกรรมหดตัวต่อเนื่องโดยเฉพาะการผลิตเพื่อส่งออกตามการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ภาคบริการลดลงจากสถานการณ์การเมืองในประเทศ เป็นสำคัญสำหรับยอดคงค้างเงินฝากที่สาขาธนาคารพาณิชย์ในภาคเหนือ ณ สิ้นเดือนตุลาคม 2551 มียอดคงค้างทั้งสิ้น 363,858 ล้านบาทขยายตัวร้อยละ 3.5 จากระยะเดียวกันของปีก่อน ด้านเงินให้สินเชื่อมียอดคงค้าง 302,052 ล้านบาทขยายตัวร้อยละ 7.4 จากระยะเดียวกันของปีก่อน สำหรับสัดส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากอยู่ที่ร้อยละ 83.7 สูงขึ้นจากร้อยละ 80.7 ระยะเดียวกันของปีก่อน

ภาคเหนือมีสาขาธนาคารพาณิชย์เปิดบริการเป็นอันดับสามรองจากกรุงเทพฯ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2549 มีสาขาธนาคารพาณิชย์เปิดดำเนินการ 587 สาขา หรือร้อยละ 12.4 ของสาขาธนาคารพาณิชย์ของทั้งประเทศ ร้อยละ 61.3 อยู่ในภาคเหนือตอนบน โดยกระจุกตัวในอำเภอเมือง ขณะที่บริเวณภาคเหนือตอนล่างจะกระจายตัวในเขตอำเภอรอบนอก

สถาบันการเงินในภาคเหนือได้เพิ่มความสำคัญต่อเศรษฐกิจของภาค และได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ โดยมีสาขาธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทมากที่สุด ทั้งด้านการระดมเงินออม และให้สินเชื่อ เนื่องจากมีจำนวนสำนักงานมากกว่าร้อยละ 60 ของสถาบันการเงินในภาคเหนือ อีกทั้งยังมีความได้เปรียบด้านเครื่องมือและบริการที่ให้กับลูกค้า ความสามารถในการระดมเงินออมก็มีผลต่อบทบาทในการให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ สัดส่วนเงินฝากและสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในเขตภาคเหนือเมื่อเทียบกับธนาคารพาณิชย์ทั่วประเทศคิดเป็นร้อยละ 5.0 และ 4.8 ตามลำดับ สถาบันการเงินที่มีบทบาทรองลงมาทางด้านเงินออมและสินเชื่อได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งเป็นธนาคารเฉพาะกิจด้านการเกษตร และธนาคารออมสินที่เน้นการระดมจากผู้ออมรายย่อย ตามลำดับ ซึ่งในส่วนของจังหวัดลำปาง เดือนพฤศจิกายน 2551 ปริมาณเงินฝากรวมเดือนพฤศจิกายน จำนวน 18,157 ล้านบาท และจำนวนเงินสินเชื่อรวม 11,463 ล้านบาท

ปัจจุบันจากผลการศึกษาของ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว;ผลสำรวจ SMEs รายภูมิภาค ไตรมาส 4/2551 และแนวโน้ม ฉบับที่ 56.1/2552) บ่งชี้ว่าปี 2551 การส่งออก รายได้รวม ถ้าไรผลตอบแทนจากการดำเนินงาน ผลิตภาพทุน ผลิตภาพแรงงาน ล้วนแต่ปรับตัวลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน และต่ำที่สุดในรอบ 4-5 ปีที่ผ่านมา ในส่วนของปี 2552 จำนวนวิสาหกิจ SMEs อาจอยู่ในภาวะที่ทรงตัวหรือปรับตัวลดลงเล็กน้อย โดยมีจำนวนประมาณ 2.40 ล้านราย และจากปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประกอบการในปี 2552 นั้น Small and Medium-sized Enterprises:SMEs จำนวน 3,457 รายจากกลุ่มตัวอย่าง 4,200 ราย ร่วมแสดงความ

คิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านรายได้รวมโดยกว่าร้อยละ 33 คาดว่าปี 2552 น่าจะมีรายได้รวมที่ลดลงจากปีก่อน โดยเฉพาะ SMEs ในภาคเหนือและภาคใต้

ดังนั้นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จึงต้องปรับตัวในปัจจัยด้านต่างๆที่จะส่งผลกระทบต่อต้นทุนและความสามารถในการดำเนินธุรกิจตลอดจนความสามารถในการแข่งขัน ทางเลือกหนึ่งก็คือ การหาแหล่งเงินทุนเพิ่มขึ้นและลดภาระต้นทุนทางการเงิน โดยเฉพาะสินเชื่อ/เงินกู้จากสถาบันการเงินต่างๆว่าจะเลือกใช้บริการจากสถาบันการเงินใด จึงทำให้มีความน่าสนใจที่จะศึกษาถึง “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้สินเชื่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กับธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง”

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการเลือกใช้สินเชื่อกับธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งในจังหวัดลำปาง

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1.3.1 ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการเลือกใช้สินเชื่อกับธนาคารพาณิชย์

1.3.2 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานแก่ผู้มีความสนใจในการศึกษาค้นคว้าถึงปัจจัยในการเลือกใช้สินเชื่อของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับธนาคารพาณิชย์

1.3.3 เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางในการพิจารณาเลือกใช้บริการสินเชื่อกับธนาคารพาณิชย์ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและผู้สนใจทั่วไป

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ทำการศึกษาเฉพาะผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวน 143 ราย ที่ใช้บริการสินเชื่อธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดลำปาง ประกอบด้วย สาขาลำปาง 73 ราย สาขานาก่วม (ลำปาง) 43 ราย สาขาย่อยบึงกือลำปาง 15 ราย สาขาสบปราบ 6 ราย สาขาย่อยประตูชัย(ลำปาง) 4 ราย สาขาย่อยถนนบุญวาทย์ (ลำปาง) 2 ราย

1.5 นิยามศัพท์

ธนาคารพาณิชย์ หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ทั้งของรัฐบาลและเอกชน ประกอบธุรกิจประเภทรับฝากเงินที่ต้องจ่ายเมื่อทวงถาม หรือเมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนดไว้และใช้ประโยชน์ของเงินในทางใดทางหนึ่ง หรือหลายทาง ได้แก่ การให้กู้ยืม การซื้อขาย หรือการเก็บเงินตามตั๋วแลกเงิน หรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใด และทำธุรกิจอันเกี่ยวกับประเพณีปฏิบัติของธนาคาร

สินเชื่อ้อยคุณภาพ (Non Performing Loans: NPL) หมายถึง สินเชื่อจัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน สงสัยจะสูญ และสูญ ตามหลักเกณฑ์จัดชั้นหนี้ตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยและชั้นที่ต่ำลงมา

ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีสินทรัพย์รวมมากที่สุด 4 อันดับแรก ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด(มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด(มหาชน) และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด(มหาชน)

อัตราดอกเบี้ยลูกค้ายรายใหญ่ขั้นต่ำแบบมีระยะเวลา (Minimum Loan Rate: MLR) หมายความว่า อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ที่ธนาคารพาณิชย์คิดกับลูกค้าขั้นต่ำ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium-sized Enterprises: SMEs) หมายความว่า กิจการการผลิต (Manufacturing) กิจการค้าส่งและค้าปลีก (Wholesale and Retail) และกิจการบริการ (Service)

วิสาหกิจ หมายความว่า กิจการการผลิต กิจการให้บริการ กิจการค้าส่งและกิจการค้าปลีกตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด ทั้งนี้ กิจการดังกล่าวให้หมายความรวมถึงกิจการรับจ้างทำของด้วย

วิสาหกิจขนาดย่อม ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2545 ได้แก่ กิจการที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (ก) กิจการผลิตสินค้า ที่มีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 50 คน หรือมีมูลค่าทรัพย์สินถาวร(ไม่รวมที่ดิน) ไม่เกิน 50 ล้านบาท
- (ข) กิจการให้บริการ ที่มีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 50 คน หรือมีมูลค่าทรัพย์สินถาวร(ไม่รวมที่ดิน) ไม่เกิน 50 ล้านบาท
- (ค) กิจการค้าส่ง ที่มีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 25 คน หรือมีมูลค่าทรัพย์สินถาวร(ไม่รวมที่ดิน) ไม่เกิน 50 ล้านบาท
- (ง) กิจการค้าปลีก ที่มีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 50 คน หรือมีมูลค่าทรัพย์สินถาวร(ไม่รวมที่ดิน) ไม่เกิน 30 ล้านบาท

วิสาหกิจขนาดกลาง ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2545 ได้แก่ กิจการที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (ก) กิจการผลิตสินค้า ที่มีจำนวนการจ้างงานเกินกว่า 50 คน แต่ไม่เกิน 200 คน หรือ มีมูลค่าทรัพย์สินถาวรสุทธิเกินกว่า 50 ล้านบาท ไม่เกิน 200 ล้านบาท
- (ข) กิจการให้บริการ ที่มีจำนวนการจ้างงานเกินกว่า 50 คน แต่ไม่เกิน 200 คน หรือ มีมูลค่าทรัพย์สินถาวรสุทธิเกินกว่า 50 ล้านบาท ไม่เกิน 200 ล้านบาท
- (ค) กิจการค้าส่ง ที่มีจำนวนการจ้างงานเกินกว่า 25 คน แต่ไม่เกิน 50 คน หรือมี มูลค่าทรัพย์สินถาวรสุทธิเกินกว่า 50 ล้านบาท ไม่เกิน 200 ล้านบาท
- (ง) กิจการค้าปลีก ที่มีจำนวนการจ้างงานเกินกว่า 15 คนแต่ไม่เกิน 30 คน หรือมี มูลค่าทรัพย์สินถาวรสุทธิเกินกว่า 30 ล้านบาท ไม่เกิน 60 ล้านบาท

ตารางที่ 1.0 ประเภทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ประเภท	ขนาดย่อม	ขนาดกลางและขนาดย่อม
การผลิต	ไม่เกิน 50 ล้านบาท	ไม่เกิน 200 ล้านบาท
การบริการ	ไม่เกิน 50 ล้านบาท	ไม่เกิน 200 ล้านบาท
การค้าส่ง	ไม่เกิน 50 ล้านบาท	ไม่เกิน 200 ล้านบาท
การค้าปลีก	ไม่เกิน 30 ล้านบาท	ไม่เกิน 60 ล้านบาท

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม